

Warszawa, 17 kwietnia 2014 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.533.2014 / 2

dot.: BPS/KU-034/597/5/14 z 265.03.2014 r.

Pan Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.), w związku z art. 79a Regulaminu Senatu przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z Pańską prośbą o przedstawienie opinii dotyczącej zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

- I. Projektowana regulacja ma na celu dostosowanie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. Akt P 40/12). Projekt przewiduje wprowadzenie zmiany w art. 12 ust 4 tej ustawy, polegającej na tym, że jeden numer identyfikacyjny będzie nadawany tylko w przypadku tych małżonków, którzy są współposiadaczami gospodarstwa rolnego. W pozostałych przypadkach każdy z małżonków będzie miał prawo do osobnego numeru identyfikacyjnego.

Z powyższego wynika, że w wyniku przyjęcia projektowanych rozwiązań gospodarstwo rolne traktowane będzie w systemie ewidencji i tym samym w systemie wsparcia rolnictwa jako odrębne gospodarstwo rolne na podstawie kryteriów własnościowych, bez uwzględnienia innych kryteriów, takich jak np. zarządzanie, stopień zorganizowania jednostek produkcyjnych itd.

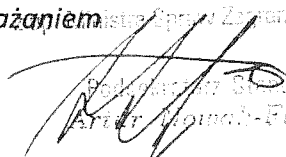
Z uzasadnienia do projektu wynika, że projekt realizuje pewne minimum (służy wyłącznie wykonaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego), pozostawiając nieuregulowaną kwestię odpowiednich rozwiązań kontrolnych, które pozwalałyby sprawdzać, czy małżonkowie nie dokonują sztucznych podziałów gospodarstw rolnych w celu uzyskania nienależnych lub wyższych płatności.

- II. Z punktu widzenia przepisów prawa Unii w zakresie płatności bezpośrednich, należy zwrócić uwagę na definicję pojęcia „gospodarstwo rolne” w art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1307/2013¹. Zgodnie z tym przepisem, „gospodarstwo rolne” oznacza wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terytorium tego samego państwa członkowskiego. Z kolei pod pojęciem „rolnika” prawodawca unijny rozumie osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, których gospodarstwo rolne jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym Traktatów, oraz które prowadzą działalność rolniczą (art. 4 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1307/2013). Z powyższego wynika, że definicje te nie są oparte na kryteriach własnościowych i formalnoprawnych, lecz na kryteriach funkcjonalnych (prowadzenie działalności rolniczej, zarządzanie działalnością rolniczą). Należy ponadto zwrócić uwagę na zobowiązania nałożone na państwa członkowskie w zakresie zapobiegania podwójnemu finansowaniu działań z wielu systemów wspólnotowych oraz nienależnej kumulacji pomocy lub przypadkom obchodzenia prawa.
- III. W związku z powyższym, z punktu widzenia prawa Unii posługiwanie się wyłącznie kryterium własnościowym dla ustalenia odrębności gospodarstw rolnych, może okazać się niewystarczające. W szczególności projektowana regulacja budzi wątpliwości z punktu widzenia realizacji wymogów kontrolnych wynikających z prawa Unii. Nie można bowiem wykluczyć, że badając prawidłowość wydatkowania środków finansowych z funduszy Unii i skuteczność stosowanych przez organy krajowe kontroli administracyjnych, służby Komisji Europejskiej poddadzą ocenie to, czy podmioty uzyskujące wsparcie w wyniku posiadania odrębnych numerów identyfikacyjnych, rzeczywiście stanowią odrębne jednostki gospodarcze, tj. przykładowo, czy są zarządzane odrębnie lub czy nie stanowią de facto jednej zorganizowanej całości gospodarczej i wykorzystują wspólne jednostki i czynniki produkcyjne.

W opinii MSZ konieczne jest wprowadzenie do ustawodawstwa takich rozwiązań, które zapewnią, że ustalanie odrębności gospodarstw rolnych będzie dokonywane nie tylko na podstawie kryteriów własnościowych, ale także z uwzględnieniem kryteriów funkcjonalnych.

W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, że projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej, z zastrzeżeniem powyższych uwag.

Z poważaniem

Podpisany: Artur Gromadzki
Minister Spraw Zagranicznych

Do wiadomości:

Pan Marek Sawicki

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009